

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Riigikogu põhiseaduskomisjon
pohiseaduskomisjon@riigikogu.ee

Meie 02.06.2025

nr 8-2/3956

Vastus põhiseaduskomisjonile viisaotsuste vaidlustamise kohtumenetluse riigilõivust

Olete palunud Justiits- ja Digiministeeriumilt andmeid ja analüüsi seoses välismaalaste seaduse, halduskohtumenetluse seadustiku ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse (viisaotsuste vaidlustamine) eelnõus ([603 SE](#)) oleva muudatusega, millega nähakse viisotsuste vaidlustamise kohtumenetlusele ette riigilõiv 280 eurot. Justiits- ja Digiministeeriumil puuduvad paraku täpsed andmed erinevate kohtumenetluste lõikes menetluste tegelike kulude kohta. Seetõttu ei ole võimalik täpselt hinnata viisotsuste vaidlustamise kulusid kohtusüsteemile ega ka 280 euro suuruse lõivu arvestuslikke aluseid.

Hinnanguliselt on siiski halduskohtu riigilõivud madalamad kui tegelikud menetluskulud, mida riik katab suures osas Eesti maksumaksjate arvelt. Arvestades, et viisotsuseid vaidlustavad eelduslikult peamiselt välismaalased, kes ei ole Eesti maksumaksjad, ei ole nad panustanud ka kohtusüsteemi ülalpidamisse. Sellest tulenevalt võib olla põhjendatud, et nende kohtumenetluste puhul kannavad kaebajad suurema osa menetluskuludest, mis muidu jääksid Eesti maksumaksjate kanda.

Koalitsioonileppes nähakse ette riigilõivude ajakohastamine halduskohtumenetluses, et kohtusse pöördumine oleks rohkem seotud tegelike menetluskuludega menetlusosalistele. Seega on edaspidi plaanis ka ülejäänud halduskohtusse pöördumise riigilõivud üle vaadata ning viia need suuremal määral kooskõlla kulupõhisuse põhimõttega. Samuti on võimalik, et riigilõivude suuruste ja tegelike kulude ülevaatamisel leitakse ka teisi lõive, mille puhul on tulenevalt kaebajast või vaidluse olemusest põhjendatud diferentseeritud lähenemine ning seetõttu ka tavapärasest kõrgem riigilõiv.

Viisaotsuste kõrgema kohtulõivu põhjenduseks saab praeguses julgeolekulukorras eelkõige pidada selle heidutavat ning kohtukoormust vähendavat mõju. Viisotsused on seotud riigi julgeoleku tagamise ja kontrolliga riiki sisenejate üle. Seetõttu on oluline, et halduskohtute ressursside kasutamine oleks efektiivne ja viisotsuste vaidlustamine ei muutuks õigusliku kaitse kuritarvitamise vahendiks. Suurem lõiv võib motiveerida kaebajaid hoolikalt kaaluma, kas kabus on põhjendatud ning sellel on olemas õiguslik alus. Lisaks võib kõrgem kohtulõiv toimida heidutusena nendele isikutele, kes võivad kasutada halduskohtumenetlust pahatahtlikul eesmärgil.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisaadressaadid:
Siseministeerium

Silja Tammeorg 5879 3044
Silja.Tammeorg@justdigi.ee